

Asia: OKM/3/010/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuslaiksi

1 luku. Yleiset säännökset (1-3 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

-

2 luku. Varhaiskasvatuksen järjestäminen (4-11 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

4§ Vanhempainliitto pitää tärkeänä, että lapsen edun ensisijaisuutta korostetaan ja se on nostettu omaksi pykäläkseen.

5§ Lähipalveluperiaate on tärkeä, varhaiskasvatuksen tulee olla palvelu, joka on asiakkaille helposti saavutettavissa. Arjen sujuvuus tulee huomioida paikkapäätöksiä tehtäessä.

10§ Varhaiskasvatuksen fyysisen ympäristön lisäksi psyykinen ympäristö on hyvin tärkeä. Vanhempainliitto kannattaa lisäystä; lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.

11§ Hyvä ja tarpeellinen tarkennus siitä, että ruokailu tulee järjestää ohjatusti kaikille läsnäoleville lapsille.

3 luku. Oikeus varhaiskasvatukseen (12-15 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

12§ Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus tulee palauttaa. Vanhempien ja lasten muiden huoltajien tulee voida itse määrittää lapsensa varhaiskasvatuksen tarve. Lapsen varhaiskasvatuksen määrä ei voi riippua vanhempien työmarkkina-asetuksesta tai perheen asuinpaikkakunnasta. Varhaiskasvatusoikeuden rajauksella ei ole saavutettu merkittäviä kustannusvaikutuksia. VakaVai tutkimus on nostanut esiin vanhempien kritiikin lasten ja perheiden tasavertaisuuden vähenemisestä ja lasten vertaissuhteiden pysyvyydestä.

13§ Vuorohoidossa tulee turvata korkealaatuinen pedagoginen varhaiskasvatus.

4 luku. Menettelysäännökset (16-20 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

16§ Ohjauksesta ja neuvonnasta säätäminen on tärkeää. Vanhempien/hoitajien tulee saada palveluohjauksesta täsmälliset tiedot varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoista ja tarjolla olevista vaihtoehdoista, joiden pohjalta he voivat tehdä päätöksen lapselleen parhaiten sopivasta varhaiskasvatuspaikasta.

19§ Vanhempainliitto pitää tärkeänä, että kunta tarjoaa aina 12 §:n 1 momentissa tarkoitetun varhaiskasvatusoikeuden piirissä olevalle lapselle mahdollisuuden päivittäin (4h/pvä) järjestettyyn osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen. Osa-aikaisena järjestetty varhaiskasvatus rauhoittaa lapsiryhmien toimintaa ja estää ryhmien ylitäytön. Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen rinnalla on kuitenkin säilytettävä mahdollisuus osaviikkoiseen varhaiskasvatukseen, koska perheiden tilanteet ovat moninaisia.

20§ Osallisuus ja vaikuttaminen - kohdassa huomioidaan kiitettävästi sekä lapsen että vanhempien/hoitajien mahdollisuus sekä vaikuttamiseen että osallisuuteen

5 luku. Varhaiskasvatuksen suunnittelu ja arviointi (21-24 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

-

6 luku. Henkilöstö, kelpoisuusvaatimukset ja niiden siirtymäsäännökset (25-33 § + 75 §:n 2 momentti ja 76 § + asetusluonnos 3 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

Yleistä 6 luvusta

Vanhempainliitto pitää hyvänä, että henkilöstörakennetta kehitetään ammattinimikkeitä selkeyttämällä. Esitetyt ammattinimikkeet ja kelpoisuusvaatimukset ovat selkeät. Koulutustaustan mukaiset tehtävänimikkeet kohdentavat vastuut koulutuksen tuottaman osaamisen kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Vanhempien/hoitajien tulee voida luottaa siihen, että ryhmästä tai päiväkodista riippumatta varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne nimikkeitä myöten on samanlainen.

Päiväkodilla tulee aina olla johtaja. On tärkeää, että säännöstä sovelletaan kaikessa päiväkotitoiminnassa, myös yksityisellä puolella. Päiväkodin johtajan tehtävässä edellytetään entistä enemmän varhaiskasvatuksen pedagogiikan johtamista.

Esitys siitä, että kunnan käytettävissä on oltava tarvetta vastaava määrä erityisopettajan palveluja on kannatettava. Tämän tulee koskea kaikkea julkisin varoin tuettua päiväkotitoimintaa. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ei tule voida irtisanoa lapsen vanhempien/hoitajien kanssa solmittua sopimusta, mikäli lapsella ilmenee tuen tarvetta. Vanhempainliitto pitää tärkeänä, että riittävän ja oikea-aikaisen tuen tulee olla mahdollista kaikille lapsille palvelun järjestäjistä riippumatta.

Vanhemmille/hoitajille tulee selkeästi ja oma-aloitteisesti kertoa henkilöstön tehtävänimikkeistä ja pätevyyydestä.

7 luku. Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus ja niiden siirtymäsäännökset (34-39 § + 75 §:n 3 momentti + asetusluonnos 1-2 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

37§ Vanhempainliitto kannattaa esitettyä säädöstä henkilöstörakenteeksi. Varhaiskasvatustyössä tarvitaan moniammatillista osaamista. Esitetty henkilöstörakenne tukee educare-periaatetta, joka on suomalaisen varhaiskasvatuksen vahvuus, samalla se myös vahvistaa päiväkodin pedagogista osaamista. Henkilöstön koulutustason nostolla on suora yhteys varhaiskasvatuksen laatuun.

8 luku. Salassapito ja tietojen vaihto (40-42 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

41-42§ Pykälässä on selkeästi lueteltu salassapidettävät tiedot. Kannatamme sitä, että välttämättömien tietojen tiedonsiirto eri viranomaisten välillä helpottuu. Toivomme kuitenkin, että lopulliseen hallituksen esitykseen sisällytetään säädös, jonka mukaan asiakkaalla on oikeus tietää ennen tietojen antamista, miksi hänen antamiaan tietoja tarvitaan, mihin tietoja käytetään ja luovutetaan ja mihin rekisteritiedot tallennetaan.

9 luku. Yksityisen palvelujen tuottajan järjestämä varhaiskasvatus (43-49 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä.

Yleistä 9 luvusta

Vanhempainliitto nosti (12.12.2017) lehdistötiedotteessaan vakavasti pohdittavaksi kysymykseksi sen, miksi yksityinen varhaiskasvatus voi toimia eettisesti erilaisella pohjalla kuin peruskoulu, jossa opetusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

48§ omavalvontasuunnitelma on esiteltävä vanhemmille/huoltajille ja oltava heidän nähtävissään.

10 luku. Hallinto ja valvonta (50-59 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

-

11 luku. Rahoitus ja asiakasmaksut (60-61 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

-

12 luku. Oikeusturvakeinot ja muutoksenhaku (62-64 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

-

13 luku. Varhaiskasvatuksen tietovaranto ja sen käyttöönoton aikataulusta (65-74 § + 77 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

Yleistä luku 13

Varhaiskasvatuksen keskitetty tietovaranto yhdenmukaistaa ja helpottaa varhaiskasvatuksen arviointia, seurantaa ja tilastointia.

On tärkeää, että henkilö itse tai hänen laillinen edustajansa pääsee katsomaan lastaan/itseään koskevia tietoja. Tietovarannon väärinkäytön riskit on minimoitava.

14 luku. Voimaantulo (75 §)

Lausuntonne lain voimaantuloajankohdasta ja 31 ja 37 § soveltamisajankohdasta

-

Liitelait

Kommentit lakiehdotuksista 2-5

Vanhempainliitto toteaa, että esiopetus voi toteutua vain päiväkotitoiminnassa tai koulussa. Esiopetuksen järjestämisen mahdollisuus perhepäiväkodissa tulisi poistaa.

Vaikutukset

Kommentit lakiehdotuksen vaikutusarviointeihin

-

Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommentit luonnoksen pääluvusta 4

-

Lausunnon keskeinen sisältö

Tiivistelmä lausunnotanne

Vanhempainliitto pitää luonnosta varhaiskasvatuslaiksi pääsosan hyvänä. Lapsen edun ensisijaisuus on tärkeä lähtökohta ja on hyvä, että se on nostettu omaksi pykäläkseen. Vanhempainliitto toivoo subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttamista. Vanhempainliitto toivoo vanhempien/huoltajien tulee itse voida määrittää varhaiskasvatuksen tarve. Lapsen varhaiskasvatuksen määrä ei voi olla riippuvainen vanhempien työmarkkina-asemasta tai asuinpaikkakunnasta. Tämä johtaa selkeään eriarvoitumiskehitykseen. Varhaiskasvatusoikeuden rajauksella ei myöskään ole saavutettu merkittäviä kustannusvaikutuksia. VakaVai tutkimus on nostanut esiin vanhempien kritiikin lasten ja perheiden tasavertaisuuden vähenemisestä ja lasten vertaissuhteiden pysyvyydestä.

Vanhempainliitto pitää ohjauksesta ja neuvonnasta säätämistä tärkeänä. Vanhempien/hoitajien tulee saada palveluohjauksesta täsmälliset tiedot varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoista ja tarjolla olevista vaihtoehdoista, joiden pohjalta he voivat tehdä päätöksen varhaiskasvatuspaikasta. Pidämme tärkeänä, että kunta tarjoaa aina 12§:n 1 momentissa tarkoitetun varhaiskasvatusoikeuden piirissä olevalle lapselle mahdollisuuden päivittäin (4h/pvä) järjestettyyn osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen. Osa-aikaisena järjestetty varhaiskasvatus rauhoittaa lapsiryhmien toimintaa ja estää ryhmien ylitäytön. Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen rinnalla on kuitenkin säilytettävä mahdollisuus osaviikkoiseen varhaiskasvatukseen, koska perheiden tilanteet ovat hyvin moninaisia.

Vanhempainliitto pitää hyvänä, että henkilöstörakennetta kehitetään ammattinimikkeitä selkeyttämällä. Esitetyt ammattinimikkeet ja kelpoisuusvaatimukset ovat selkeät. Koulutustaustan mukaiset ammattinimikkeet kohdentavat vastuut koulutuksen tuottaman osaamisen kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Vanhempien/hoitajien tulee voida luottaa siihen, että ryhmästä tai päiväkodista riippumatta henkilöstörakenne nimikkeitä myöten on samanlainen.

Esitys siitä, että kunnan käytössä on oltava käytössä tarvetta vastaava määrä erityisopettajan palveluja on kannatettava. Tämän tulee koskea kaikkea julkisin varoin tuettua päiväkotitoimintaa. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ei tule voida irtisanoa lapsen vanhempien/hoitajien kanssa solmittua sopimusta, mikäli lapsella ilmenee tuen tarvetta.

Suurena puutteena koemme sen, että esityksestä puuttuvat lapsen tukea koskevat säädökset eli ns. kolmiportainen tuki, joka tulisi säätää samoin kuin perusopetuslaissa.

Korhonen Merja
Suomen Vanhempainliitto ry, Finlands Föräldraförbund rf